

Το Πάσχα του Μαρτυρίου. Το κείμενο της καταδίκης του Γρηγορίου του Ε΄

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Μέσα στην αναστάσιμη χαρά, ένα τραγικό γεγονός σφραγίζει την εθνική μας μνήμη. Είναι το απαγχονισμένο σώμα του Πατριάρχη Γρηγορίου του Ε΄, που ανήμερα την Κυριακή του Πάσχα, στις 11 Απριλίου του 1821, μεταβάλλεται σε σύμβολο θυσίας και επιβεβαιώνει την άρρηκτη σχέση κλήρου και λαού στον αγώνα της Εθνικής Παλιγγενεσίας.

Τις απογευματινές ώρες της μέρας εκείνης, στο στήθος του μαρτυρικού Πατριάρχη καρφώνεται ο παρακάτω γιαφτάς, η καταδικαστική δηλαδή απόφαση η οποία αναφέρει (σε μετάφραση του συντάκτη):

«Είναι χρέος των ανώτερων και των αρχηγών οποιουδήποτε έθνους να ελέγχουν νύχτα και μέρα τα πρόσωπα στα οποία εμπιστεύτηκαν την επιτήρηση, να πληροφορούνται για όλες τις πράξεις τους και να αναφέρουν στην κυβέρνηση όλα τα τυχόν εγκλήματά τους. Και οι πατριάρχες, όντας επίσης, εξαιτίας της θέσης τους, ανώτεροι αρχηγοί των υπηκόων οι οποίοι ζουν με ασφάλεια στη σκιά της αυτοκρατορικής εξουσίας, οφείλουν να είναι περισσότερο από όλους ακέραιοι, έντιμοι, χρηστοί και ειλικρινείς. Έχοντας τις ιδιότητες αυτές, αφού αντιληφθούν τις καλές και τις κακές κλίσεις του λαού, οφείλουν να προλαμβάνουν εγκαίρως τις κακές με απειλές και συμβουλές και, εν ανάγκη, με τιμωρίες, κατά τα παραγγέλματα της θρησκείας τους ώστε να το πληρώνουν μέρος της ευγνωμοσύνης την οποίαν οφείλουν στην υψηλή πύλη για τις ευεργεσίες και τις ελευθερίες που απολαμβάνουν κάτω από την φιλεύσπλαχνη σκιά της. Αλλά ο άπιστος Έλληνας Πατριάρχης, ο οποίος έδωσε προηγουμένως δείγματα μιας τέτοιας αφοσίωσης, δεν μπόρεσε να μην συμμετάσχει τώρα στις στάσεις και την επανάσταση του έθνους του που επιχειρήθηκε από διάφορους διεφθαρμένους ανθρώπους που ξέχασαν τη θέση τους και παρασύρθηκαν από διαβολικές ιδέες.

Χρέος του ήταν να διδάξει τους αμαθείς ότι πρόκειται για μάταια εγχειρήματα, που ήταν αδύνατον να πραγματοποιηθούν επειδή τα κακά σχέδια κατά της μωαμεθανικής ισχύος και θρησκείας ποτέ δεν θριαμβεύουν και οι οποίες έχουνε θεμελιωθεί από τον Θεό εδώ και πάνω από χίλια χρόνια και θα μείνουν έτσι μέχρι την τελική κρίση όπως βεβαιώνει εμάς ο ουρανός με αποκαλύψεις και θαύματα. Εντούτοις, εξαιτίας της διαφθοράς της καρδιάς του, όχι μόνο δεν γνωστοποίησε ούτε τιμώρησε τους απλούς ανθρώπους οι οποίοι πλανήθηκαν, αλλά, κατά πάσα πιθανότητα, αυτός ο ίδιος μετέσχε κρυφά ως αρχηγός της επανάστασεως ώστε, αναπόφευκτα, σχεδόν όλο το ελληνικό έθνος στο οποίο υπάρχουν και πολλοί αθώοι και δυστυχείς υπήκοοι οι οποίοι δεν έχουν την ελάχιστη γνώση για αυτά, θα καταστραφούν ίσως εκ θεμελίων και θα γίνουν αντικείμενο της οργής του Θεού.

Όταν η αστυνομία πληροφορήθηκε για την επανάσταση και αφού αυτή μαθεύτηκε από όλους, η Υψηλή Πύλη, από μόνη την συμπάθεια προς τους δυστυχείς αυτούς υπηκόους ορμώμενη, ζήτησε να επαναφέρει αυτούς δια της γλυκύτητας εις την οδόν της σωτηρίας και απηύθυνε για αυτό το λόγο προς τον Πατριάρχη προσταγή περιλαμβάνουσα διαταγές και συμβουλές ανάλογες προς τον σκοπό αυτό, μαζί με διαταγή προς τον Πατριάρχη να αναθεματίσει, όπου αυτό θα ήταν αναγκαίο, τους συμμετέχοντες στην επανάσταση υπηκόους. Αλλά, αντί να δαμάσει αυτούς και πρώτος αυτός να επανέλθει στο χρέος του, αυτός ο άπιστος υπήρξε πάνω από κάθε άλλον το κέντρο όλων των αταξιών που μέχρι τώρα διατάραξαν την κοινή ησυχία. Πειστήκαμε ότι συμμετείχε σε όλες τις βίαιες πράξεις, τις οποίες οι πλανεμένοι υπήκοοι διέπραξαν στην επαρχία των Καλαβρύτων. Έτσι λοιπόν, αυτός ο ίδιος υπήρξε αίτιος της εξόντωσης και της απώλειας την οποία θα υποστούν με τη βοήθεια του Θεού. Επειδή με αδιάσειστα στοιχεία πειστήκαμε για την προδοσία του, όχι μόνον κατά της Υψηλής Πύλης αλλά και κατά του ίδιου αυτού του δικού του έθνους, κατέστη αναγκαίο όπως αφαιρεθεί το σώμα του από της γης και έτσι απαγχονίστηκε για να χρησιμεύσει ως παράδειγμα για τους υπόλοιπους. Εξεδόθη τη 19η του μηνός Ρετζέπ, έτος 1230».

Ας αποτελεί το κείμενο αυτό την πιο αδιάσειστη μαρτυρία για τη στάση του μαρτυρικού Πατριάρχη προς την επανάσταση του Γένους μας.

Κατά τραγική ειρωνεία όμως, όχι μόνο το φετινό Πάσχα αλλά και η μαρτυρική ουκρανική πόλη Οδησός φέρνουν φέτος στο νου μας τα γεγονότα εκείνα:

Τρεις μέρες έμεινε κρεμασμένο το σεπτό σκήνωμα και στις 13 του μηνός ρίχτηκε στη θάλασσα του Γαλατά. Στις 16 ανασύρεται μυστικά στο καράβι του κεφαλλονίτη πλοιάρχου Νικολάου Παπαδόπουλου - Σκλάβου και μεταφέρεται στην

Οδησός, όπου, στις 16 Ιουνίου, θάπτεται με τιμές. Επικήδειο εξεφώνησε ο Κωνσταντίνος Οικονόμος ο εξ Οικονόμων.

50 χρόνια παρέμεινε στη φιλόξενη γη. Απρίλιο του 1871 έγινε η ανακομιδή των λειψάνων. Το περίεργο είναι ότι ο Σουλτάνος ζήτησε να παραμείνει στην Κωνσταντινούπολη, επειδή ο Πατριάρχης ήταν Τούρκος υπήκοος. Ο αυτοκράτορας της Ρωσίας Αλέξανδρος όμως του δήλωσε ότι το είχε ήδη υποσχεθεί στον Έλληνα βασιλέα Γεώργιο Α΄.

Ακολούθησε η τοποθέτηση του λειψάνου σε μαρμάρινη λάρνακα στο ναό της Μητροπόλεως τις πρωτεύουσας. 25 Μαρτίου του επόμενου έτους 1872 έγιναν τα αποκαλυπτήρια του αδριάντα του Πατριάρχου του Ε΄ μπροστά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Εκατό χρόνια μετά, στις 8 Απριλίου 1921, έγινε ο καθαγιασμός του ως οσιομάρτυρος από την Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος και η μνήμη του εορτάζεται στις 10 Απριλίου, κάθε χρόνο, με ειδική ακολουθία.

Πηγή: pemptousia.gr